

SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHOOLD: Prolog. — „Sankt Olavs Hird“. — Ein glad gut. — Steinsviksaken og opinionen. — „Til Korset“. — „Kimer i Klokke“. — Høitidsdager hos Dominikanerne. — En liten bønn fra Holland til „St. Olav“s lesere. — Fra Vikariatet. — Herhjemme.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 25287

RETT + OG + SANNHET

Prolog

ved N. R. R. F.s tilstelning til fordel for et ungdommens hjelpefond.

For første gang står vi frem i kveld
og løfter røsten til en appell,
vi norske katolske kvinner.

Det gjelder en sak som i dagens kav
har rett til å stille et hellig krav.
Og står vi kun sammen hånd i hånd,
forenet ved Troens sterke bånd,
vi vet at vi seier vinner.

I hverdags yrke og søndags fred,
hvor enn vi ferdes, fra sted til sted,
på livets skiftende baner,
vi møter en kamp så fortvilet sår,
som særlig rammer de unges kår.
Hvor enn de skuer, der lyder strengt:
«Hver dør er lukket, hver vei er stengt!»
Og ingen lysning man aner.

Ja, ungdomsflokken vil gjerne frem
til vern og virke for eget hjem,
til løsning av bundne krefter.
Men aldri var kampen så strid og hård —
ti hvor man enn søker og hvor man går,
står tusen øine på ivrig vakt,
og tusen hender blir fremad strakt
mot målet man higer efter.

Så streng er tiden! Hvem kan vel se
den mindste lysning i slik en ve,
et varsel om bedre tider?

Ti ett er sikkert: Jo mindre kan
den unge kvinne, den unge mann,
des færre chanser der er for dem
som deler brød i et fattig hjem,
om aldri så hårdt man strider.

Mon vi som her i det høie Nord
i Kristi Kirke har fått en mor
som gir vår sjel hvad den trenger
av lys til tanke, av kraft til verk —
mon vi har kjærlighet rik og sterk,
så glad vi ofrer i Kristi navn
vårt bidrag til våre unges gavn?
Her kan ikke ventes lenger!

Til varme hjerter går vår appell:
Kom med ditt bidrag, kom nu i kveld!
Hver minste håndsrekning teller!
Katolske kvinner, katolske menn,
der er ei gjerning så stor som den
i Kristi kjærlighets navn og ånd
å samle inn til et hjelpefond,
når Kirkens ungdom det gjelder!

K. KJELSTRUP.

„Sankt Olavs Hird“

AV PASTOR E. LAUDY.

Når på førstkommande søndag Sankt Olavs Hirds nye foreningsfane er blitt innviet av biskopen og de unge «hirdmenn» i sine enkle, men kledelige uniformer har avlagt sine løfter i vår overhyrdes og menighetens nærvær, er vår katolske ungdomsbevegelse trådt inn i et nytt stadium av sin utvikling.

Sankt Olavs Hird?

Lyder ikke dette navn, som de yngste blandt våre trofeller har døpt sitt nye forbund med, litt pretensiøst?

Inneholder ikke dette stolte navn en programforpliktelse, som vil vise sig *altfor* tung for de unge skuldre? Og hvad er i grunnen ungdomsløfter verd? . . .

Vil ikke mange voksne, som kjenner til livets hårde krav og bitre skuffelser, føle sig berettiget til et overbærende smil og et skuldertrekk overfor ungdommens begeistring?

Det vilde virkelig være adskillig grunn til engstelse, hvis selve den *katolske* ungdom kunde komme til å bygge sin fremtid på mindre sterk grunn enn Petri klippe, på noe svakere enn Kirkens eukaristiske liv i Kristus, og på noe lavere enn Kristi Kongedømme, hvis hirdmenn de unge i hvert fall ønsker å bli.

Det er skjebnesvangert å tro på *illusjoner*. Det beste bevis er vår egen tid, som i det stykke har mistet all grunn under føttene.

Men det er praktfullt — nei, det er ingen luksus:

det er likefrem *nødvendig* å tro på *idealet*. Og konsentreres ikke alle idealer i Kristus, som kalte sig selv «Verdens Lys» og som vi så ofte kaller «det evige Lys' glans»? . . .

Vi voksne, som livet ellers har lært å være forsiktede og mistenksomme, kan derfor på *dette* ånds nivå uten betenkning møte de unges begeistring med sympati og forståelse.

Ti det ideal, som vi har, eller i hvert fall *bør* ha, er *det samme som deres*.

Men de forhold vi lever i ophører denne sympatis innstilling til en *plikts* tvingende krav.

Man hører så ofte at nutidens ungdom er selvstendig og selvrådig, og at den går sine egne veier uten å bry sig om den eldre generasjon.

Dette slagord inneholder bare en relativ sannhet. Kanskje uten selv å ane det, følger også denne unge slekt utviklingens urokkelige lov: når den forsøker å gå sine egne veier, gjør den det med usikre skritt og famlende hender, mens den søker å forøke den arv, den har fått av sine forfedre.

Usikkerhet i religionsproblemer er rett og slett fatal. Derfor er det de voksnes oppgave å lede og foregå ungdommen av idag, *ved sitt eksempel*. Den moderne ungdom i vår Kirke *kan* ikke la være å se på *dess*.

La oss vise den det gode. La oss vise den den *rette* vei. Snart vil den opvoksende slekt kunne gi noe igjen for den hjelp den har fått på denne måte. Ingen kan undervurdere denne herlige apostoliske kraft, som utgår fra en tallrik flokk gutter og unge menn, som kneler i våre kirker og ved våre kommuniensbenker.

Og er det kanskje for meget sagt, at våre gutter alt er begynt å innfri en del av de voksnes forventninger, etter at de vendte tilbake fra den Eukaristiske Kongress i Kjøbenhavn?

En gnist av energiens hellige pinseflamme er falt i mange unge hjerter. I ungdommens navn: la ikke likegyldighetens kolde vind slukke den!

Det kan jo hende at ikke alt i den nye retning har de voksnes fulle sympati. Vi arbeider åpent, og vi er glade for gode råd og opbyggende kritikk. Men vi må ikke glemme å transponere vårt eget livssyn til ungdommens, ti da blir meget forståelig, som ved første øiekast synes meningsløst eller i hvert fall overflødig. Da blir det forståelig, hvorfor den nye ungdomsbevegelse søker å lempe sig etter gutte-psykologien ved foreningsdrakter, hvorfor den liker å løfte et farverikt banner høit mot hverdagens grå skyer, hvorfor den avlegger løfter, hvorfor den tilslutt vil forme sig til et ungdomsforbund for hele Vikariatet.

Det vil forøvrig føre for vidt å utvikle de grunner, som ligger bak denne siste tanke.

Dog før muligens andre gjør opmerksom på det, vil vi selv skynde oss med å innrømme, at hverken ungdomsforeningenes eller medlemmenes *nuværende* antall berettiger til et slikt skritt.

Men på samme tid er det vår faste overbevisning at alle som arbeider med ungdommen, alltid må ta sikte på fremtiden. Vi er få, men vi kan bli mange. Å samle de få, som nu er spredt over hele Vikariatet, er forbundets foreløbige formål. Å vinne mange, ja alle, er dets næste: forbundstanken vil sikkert komme til å stimulere.

Så var det en ting til, som vi gjerne vilde få anledning til å fremheve i forbindelse med et forbund for ungdommen.

Heldigvis ligger den tid bak oss, da det å være katolikk i dette land var noe opsiktsvekkende. Men enda er en katolikk, især i småbyene, næsten en merkverdighet i manges øine. En merkverdighet, som blir kontrollert og kritisert og som ved den første anledning blir bedømt og . . . dømt!

Og det som er verre: denne dom felles på samme tid over den katolske Kirke *som sådan*.

Ti nettopp deri ligger et stort savn, som gjør religionsarbeidet i et land som Norge så vanskelig: at hverken våre trosfeller eller anderledes troende får se den mektige verdensorganisasjon, som Kristus har sagt om, at helvedes porter aldri skulde overvelde den. Visstnok vet enhver norsk katolikk, at også *han* utgjør en del av de helliges samfund. Men som regel blir det en latent og nærmest abstrakt viden, ingen levende realitet, som kan gi ham støtte og trøst. Og den anderledes troende ser bare en håndfull personer, et par *katolikker*, men ingen *katolisisme*. Da er det i grunnen helt ut forståelig at han forveksler det ene med det annet og snart blir ferdig med en dom over et *samfund*, mens han i det høyeste kunde ha rett til å dømme et enkelt *medlem*.

Er det ikke ganske betegnende at våre katolikker, som var med i den Eukaristiske kongress, især blev grepet og styrket av den opplevelse, at de ikke lenger behøvet å stå, å leve, å kiempes *alene*, effert de hadde sett hvordan en hel verdenskirke stod bak dem og støttet dem?

Vil det ikke bli en velsignelse for oss, hvis vi fremelsket denne solidaritetsfølelse?

Det er også i *denne* retning at et *forbund* for ungdommen peker.

Kirken har muligens ingen oppgave, som er så fruktbar som ungdomsarbeidet, men heller ingen plikt, som er så ansvarstung.

«Den som har ungdommen, har fremtiden». Det er nu bare et spørsmål, et spørsmål av dypt alvor, *om* Kirken i Norge virkelig *har* ungdommen, og *om* den klarer å *beholde* den. Svaret på dette spørsmål avgjør for en betydelig del katolisismens fremtidige stilling i vårt land.

«Den som har ungdommen, har fremtiden». Er dette ord for Norges Kirke et løfte?

Eller en dom?

EIN GLAD GUT

AV LARS ESKELAND.

Etter kvart ein kjem upp i åri, vert ein meir og meir forundra på kor fort tidi lid. Og det meste som hender ein, sig litt um senn ut or minnet, som lauvblad med elvestraumen. Men eitt og anna hakar seg so fast i hug og hått, at det vert verande der etter, ja endåtil med sitt upphavlege liv.

Soleis er det for meg med den litle soga eg no skal fortelja.

Det var ein klår haustdag for mange år sidan me kom frå ein støl utmed Hamlagrøvatnet, Marta kona mi og eg og dei tri borni våre. Vegen gjekk eit langt stykke attmed Torfinno, ei heller stor elv. Det hadde rignt noko dagane framfyre, so ho gjekk med fullt bakkefyll og med hvite skavlar i stryk etter stryk, og asa og susa og song. Det vart so lett å gå.

Ned i Narheims-lidi tok me yver brui og skilde lag med elvi. Då me var komne framun Narheim og ned imot Skjeldal, nådde me att ein liten gut som hadde fare fyre oss eit stykke. Han bar på ei liti tina. På helsingi vår svara han greidt, og såg på oss med klåre augo og ein fjåg smil.

«Kor kjem de ifrå? spurde han. Det var likt til han visste kven me var. Eg svara, og spurde kor han etla seg av. Jau han skulde då like til Bulken.

«Og det skal vel de og; for de vil venteleg nå kvelds-toget til Vangen,» sa han. Ja, det var so.

«Då var eg heppen som kom i fylgje med dykk,» sa han. Det var gildt han syntest so, svara eg, og spurde kven sin son han var. Han sa namnet både på far og mor, og fortalde at faren var avliden for tri år sidan. Sjølv heitte han Jon og var på ellefte året. No budde mori og borni, Jon og tvo mindre systken, i ei liti stova på Narheim.

«De hev ikkje gard då?»

«Nei, då far døydde vart garden seld.»

Å, det stod soleis til, tenkte eg.

«Det er vel ikkje alltid so greidt for den litle fjaggen og systkeni og stakkars mor hans då,» sa Marta. Men Jon var alt komen i godprat med dei tvo smågutane våre. Han fortalde at han hadde vore på moltesanking um dagen og hadde funne ei heil bytta full.

Me sette oss til å kvila på nokre tuvor attmed vegen, og tok resten av nista fram. Og då Jon såg at han skulde vera med og eta til liks med oss andre, vart han so glad at han lo både med munn og augo. Etterpå takka han fint for maten, og so sa han: «Ho skulde vorte glad ho mor no, hadde ho set at eg fekk vera med dykk og eta.»

Smågutane våre såg på han og tagde. Dei vart so ålvorlege. Og me som vaksne var, kjende det vel nokolunde sameleis som dei.

«Du hev ei god mor,» sa Marta.

«Ja,» sa han, og tårone stod han i augo.

«Men det er vel ikkje so lett for henne å tena nok til mat og klæde for seg og sine,» sa eg.

«Å, ho segjer det går godt når ho berre fær vera frisk.»

«Er ho ikkje helsesterk?»

«Å jau. Men ho låg ei vikes tid her i vår. Ho hadde forslite seg ein dag ho var på utearbeid hjå Olav grannen vår.»

«Men no er ho frisk?»

«Å jau, men ho hev ikkje vore god til å vera på utearbeid seinare.»

«Kva gjer ho på no da?»

«Å, ho spinn og spøtar. Men eg kann snart hjelpa henne no,» segjer ho. I vår var eg gjætslegut hjå han Olav, og det fekk eg fem kronor for. Men då kann de tru ho mor vart glad! Det syner du er sundagsbarn, sa ho.»

«Er du sundagsbarn òg, du Jon?»

«Ja. Og er alltid so heppen. I går fekk eg fylgjast med Jon Ukvitno ifrå fjellet, og i dag fekk eg fylgjast med dykk,» sa han, og var so kipen i målet.

«Ja, men i dag var det me som var mest hepne,» sa eg, og gav han nokre småskillingar. Me var komne til Bulken, og skulde skiljast. «Gå no inn i bakarbuie og kjøp ein grand brød heim åt mor di, og eitkvart lite åt deg sjølv,» sa eg.

Han såg på oss alle med store augo, og det rykte litt i munnvikane.

So sa han: «Eg vil kjøpa brød for alt i hop.

Ja i morgon slepp eg skjemmast når eg tek upp skulenista mi. Å kor glad mor skal verta! Og syst-keni mine!»

Steinsviksaken og opinionen.

I «St. Olav» nr. 43 for 27. oktober inntok redaksjonen under denne overskrift en innsendt artikel, hvis forfatter, av grunner som måtte respekteres, ønsket å skrive anonymt. Når redaksjonen inntok artikkelen, var det vesentlig av hensyn til utenbys abonnenter, som til dels er ubekjent med den måte hvorpå hovedstadens opinion har reagert i anledning av lagmannsrettsdommen i Steinsviksaken.

Redaksjonen har til sin glede erfart, at et stort antall av bladets lesere har satt pris på artikkelen, som inneholdt en nøktern vurdering av hovedstadspressens og opinionens opfatning.

Som «St. Olav»s lesere muligens vil erindre, inneholdt denne artikkel også en del ironiske bemerkninger om professor Hallesby's polemiske bedrifter og om vår kollega «Aftenposten». Dette har bragt den gode professor i harnisk, og — på «Aftenpostens», selvfølgelig ikke på egne vegne — ytret han sin vrede over artikkelen, som han betegnet som «sjofel» og «ufin», fordi den hadde antydning at «Aftenposten» måtte ta hensyn til sine abonnenters ønsker, idet dette blad i mere utpreget grad enn andre var et økonomisk foretagende. Professorens ovenciterte uttrykk er jo nokså sterke. Kun hans, sikkert godtroende, fanatisme kan undskylde dem. Det kan imidlertid ha sin interesse nærmere å ta i betraktning hvordan «Aftenposten» har stillet sig i denne sak:

Redaktøren av «St. Olav» hadde i oktober sendt «Aftenposten»s redaksjon en artikkel om «Riesterersaken», som en utenbys katolikk hadde sendt ham. Med skrivelse av 22. oktober returnerte «Aftenposten»s redaksjon artikkelen med sålydende skrivelse:

«Herr Administrator H. Irgens, Åkersveien 5, Oslo.

De mange artikler om Steinsviksaken begynner visstnok å tære på lesernes tålmodighet. Og da jeg nu har mottatt en ny artikkel fra Dem, finner jeg ikke å burde benytte N. N.'s lange innlegg, idet hans anførsler, såvidt jeg kan se, i det vesentlige er fremkommet gjennom Deres innlegg. Deres ærbødige»

Efter at dette brev blev mottatt, og innen «St. Olav» nr. 43 blev trykt, har «Aftenposten» imidlertid inntatt artikler fra antikatolsk hold — pastor Schreiner, tannlæge Frost, senere maskinist Petersen — artikler som direkte omhandler Steinsviksaken eller de spørsmål som utgjør begrunnelsen for denne. «St. Olav»s redaksjon har hatt anledning til å se den korrespondanse som vedkommende «refuserte» innsender i den anledning har hatt med «Aftenposten»s redaksjon. Vedkommende har til evidens godtgjort, at hans artikkel for en stor del behandlet andre sider av saken enn de som pastor Irgens hadde drøftet i sin artikkel i «Aftenposten». Dette blads redaksjon har svart at vedkommendes innlegg vilde fremkalle svar fra andre — utvilsomt riktig — og at Høiesterett skulde ha fastslått at Kristiansands byrett i 1928 skulde ha løst saksomkostningsspørsmålet i strid med norsk lov. Vedkommende innsenders anmodning om i «Aftenposten» å få dokumentert premisene i byrettsdommen angående saksomkostningsspørsmålet er ikke blitt etterkommet.

«Aftenposten» er et bra og på mange måter udmerket bladforetagende, et udmerket annonseorgan, en god nyhetsavis, et — sett fra antikommunistisk hold — praktisk talt uundværlig politisk organ. At bladet i denne sak har optrått ukorrekt bør ikke vekke vår vrede.

Vi skal derfor avholde oss fra å følge professor Hallesbys eksempel, og i vår karakteristikk av redaksjonens holdning innskrenke oss til å anvende det *objektivt* riktige uttrykk: *unfair*.

R e d.

„Til Korset“.

En orientering.

Når teppet på søndag i St. Sunnivaskolens gymnastikklokale glir tilside for pastor Laudys sceniske talekorkomposisjon «Til Korset» står Helgenkongen St. Olav under det store høireiste kors. Han ser ut over «landet jeg vant for min konge». *Middelalderens ungdom* kommer vandrende inn til ham, prisende Ordet, som har tatt bolig blandt oss — lyset, som skinnen i mørket — det glade budskap, som blev bragt til Norges kyster. Glad hilser St. Olav disse sine første medkjempere — men sorg fyller alles sinn, da *søkende ungdom* nølende kommer — den ungdom som «farer på villspor», fordi den har mistet stjernen, fordi kirkene er blitt lukket og den er blitt fratatt det «Livets brød som til livet oss styrket».

«Forbarm dig, konge!» ber *middelalderens ungdom*, og St. Olav forbarmer sig: han viser på korset, på ofrets vei, og da den *søkende ungdom* trygler ham om å gi dem denne offerild, kneler han og ber for «denne herlige høst»: «Skjenk oss, o Herre, apostler på ny — helter som løfter ditt banner mot sky!»

Svaret kommer: utefra toner St. Olavshymnens beynnelsessignal, og et kor av guttestemmer løfter sig i den nye ungdomsang. På scenen lytter de alle — *middelalderens ungdom* utbryder: «den sangen vi kjenner, vi kjenner de ord — gjenvåkner nu ofrets tid på vår jord?» mens St. Olav jubler en takk over de minner som stiger frem for ham fra Stiklestad, når disse hans nye riddere nu synger «om ofrets seir i vår selviske tid». På scenen kommer marsjerende med sin nyinnviede fané i spissen *nutidens ungdom*, «St. Olavs hird», i sine foreningsdrakter. De hylder sin konge og *søkende ungdom* spør denne håpefulle og fortrøstningsfulle ungdomsskare om den kan vise veien, mens *middelalderens ungdom* knelende atter ber St. Olav om forbarmelse over disse «sønnene dine i nød». Kongen spør «St. Olavs hird» om den kan betale ofrets «pris for hvert hjerte» — og *nutidens ungdom* har kraft til det offer som kreves fordi «Hans blod er vårt blod og Hans kjød er vårt kjød», og den lærer *søkende ungdom* å knele som de selv «Guds ministranter» har lært å kunne det.

Helgenkongen velsigner hele denne skare og skuer betatt og hjertefro «igjen over Stiklestads val — og hører vårt hærskrig, det gamle signal: Fram Kristmenn og Korsmenn og Kongsmenn, nu fram — med Kristus til slaget: vi kjemper med Ham!» Fra *alle* kommer disse ord som et ekko, en forsikring, et håp og en tro. — Så glider teppet langsomt sammen under tonerne av St. Olavshymnen.

„KIMER I KLOKKER“

Det første som slår en ved dette julehefte er dets smakfulle og vakre typografiske utstyr som tjener kunsttrykkeriet Hammerstad & Co. til stor ære. Det er alltid morsomt å konstatere, hvor langt Norge nu er kommet på alle tekniske områder, og hvorledes brukskunst-ideen etterhvert gjennomtrenger alt håndverk og gir det sitt stempel. Vi vil med det samme vi er ved det tekniske fremheve A/S Cliché's verdifulle reproduksjoner av såvel tegninger som fotografier, som vidner om, at selv noe så materielt som klichéfremstilling kan bli kunst, når der legges omhu og personlig interesse i utførelsen. Man er så ofte tilbøielig til å overse betydningen av den håndverksmessige assistances fullkommenhet, når det dreier sig om åndelige kunstverdier som bøker, teater e. l. — men det er ganske uberettiget. Her som overalt i livet beror den hele virkning på samarbeide, og et godt samarbeide er igjen basert på gjensidig respekt for hinannens ydelser. Vi vil derfor begynne denne omtale av vårt eget julehefte med å takke den tekniske medarbeiderstab for dens utmerkede og samvittighetsfulle hjelp.

Efter nu altså å ha fått dette gunstige ytre inntrykk går vi videre og gir oss til å studere de mange illustrasjoner som ledsager teksten. Vi fester oss ved de tiltalende og smakfulle vignetter og en juletresgren med et tendt lys, som vi næsten ser flamme og flimre for øinene av oss, så livaktig virker det, og vi gir derfor illustratoren *Ivar Ruyter* vår kompliment for disse bidrag fra hans flittige hånd. Derpå gjenkjenner vi med glede *Gösta af Geijerstams* myke og bølgende kunst, hans sensitive innføling i de ham betroede oppgaver og den stemning av ekte middelalder som han kan gjengi så helt visjonært, som f. eks. i den herlige tegning på side 30. Han har en ganske særlig evne til å levendegjøre lysets brytninger med mørket som gjør ham til en eminent religiøs kunstner, hvor han er på høiden av sin skaperkraft. *Georg Hov* illustrerer med kraftigere streker en fortelling av *Carl Wilhelm Lund* — fortellingen utmerker sig ved noen skarpt oppfattet og fint gjengitt iakttagelser. Den er likesom *Augusta Lunds* bidrag typisk juleheftestoff og derfor meget lesverdig. *Augusta Lunds* navn vil man erindre fra flere ypperlige artikler hun i årenes løp har skrevet i tidsskriftspresen herhjemme, og som næsten alltid har behandlet livet nordpå — hun er født og opvokset på et stort handelssted deroppe i eventyrlandet, og like så litt som man noensinne blir kjed av å høre eventyr, blir man lei av å høre om det merkelige, det rike og det fulltonende liv dernord, som fru Lund skildrer med hele selvoplevelsens kjærlige forståelse. Her forteller hun om julen og juleforberedelsene — om hvorledes det materielle og det åndelige vevet sig sammen til en stor harmonisk juleglede for såvel sjel som legeme. Det er en menneskelig og menneskeverdigg jul hun forteller om, hvor ingen glemmes — hvor alle er brødre, og de rike deler med de fattige. Hun fører oss i kjøkkenet og på staburet, så vi blir sultne bare ved beskrivelsen! og hun

tegner barns fryd ved juletreet; så vi blir barn på ny ved tanken på vår egen fryd.

Noen utmerkede fotografier fører oss til de steder og de mennesker, hvorfra beretningen stammer — og likeledes *Signe Sandbergs* interessante bidrag er ledsaget av fotografier. Denne skildring av Reinli stavkirke i Valdres er ualmindelig fin og nydelig i hele sin innstilling — fortid og nutid stilles talende mot hverandre, og dens slutning får i et blink det gamle ord: «Som din søndag er, skal din dødsdag være» til å lyne op i vår erindring. Der er stor dybde i og ekte kunst forbunden med å kunne gi en fremstilling av en liten gammel kirke et slikt uendelighetsperspektiv.

Endelig finner vi også tre gode fotografier som bilag til vår unge kjente arkæolog *H. P. L'Oranges* meget instruktive artikkel om Petersstatuen i Rom. Ved hjelp av disse fotografier kan man følge hans åndfulle gjennomgåelse av statuen i de minste detaljer. At en videnskapsmann også må være i besiddelse av kunstnerisk fremstillingsevne godtgjør magister L'Orange til evidens og hans måte å analysere sitt emne og forklare analysens resultater beviser berettigelsen av de store forhåpninger som knytter sig til denne lovende unge nordmann, hvis arkeologiske arbeide også i Rom har vakt myndighetenes interesse.

Marie-Elisabeth Larsen gjenforteller på sin vakre og gripende måte en gammel legende fra Grenoble — man forstår så utmerket at denne kunstnerinnes form i dette tilfelle har inspirert Gösta av Geijerstam til de ovenfor nevnte vidunderlige tegninger.

Og *Per Skansen* gir et realistisk billed av en gjennemsnittsprøtestants inntrykk fra en dag i et benediktinerkloster.

Så har vi last but, i allerhøyeste grad ikke least — hvis det ikke var for respektløst overfor vår største kunstnerinne, vilde vi si: som rosinen i pølseenden, men det sier vi altså ikke! — selveste *Sigrid Undset*, som maktfullt og praktfullt gjenoplever «legenden om Eires Lilje», så vi med spenning følger den vakre Dymnas lidelser, fordi hun er standhaftig mot det som er troskap og rett. Det er det nu så aktuelle «Oedipuskompleks» i religionens lys, som legenden handler om — og den er knyttet sammen med en interessant fremstilling av det store arbeide som foregår omkring St. Dymnas siste hvilested, byen Gheel i Belgien — arbeidet for de sinnssvekkede og sinnslidende. Der er mange, mange stjerner tendt over *Sigrid Undsets* julelegende — de vise menns klare intellektstjerne lyser jo alltid der hvor fru Undset angir veien til sannheten.

Superior Witte har skrevet julebetraktningen om «Rettferdighetens sol», som innleder hele heftet.

Vi går nu til slutt over til poesien, og her finner vi *Lars Eskeland* med en julehymne: «Han kom — han vann». En hymne hvis ledemotiv er: «Trygg er no fårlege ferdi — umsnudd er vrangsnudde verdi». En lys, en livsglad hymne til livets positivitet, til livets kristne optimisme. Og endelig har vi på første side mrg. *Kjelstrups* julesang. «Julenatt» heter den. Men overfor den må det være en anmelder tilladt å nedlegge sin penn og bare bringe en *takk*. Denne sang virker

nemlig så direkte inspirert at man føler det som værende å vanvyrde hellig jord, om man vilde karakterisere den med annet enn en takksigelse. Alene *denne* sang er hele juleheftet verd — den er selve julebudets Ånd, gjengitt på ny.

Og så være da «Kimer I Klokker» med disse ord anbefalt alle de, som søker en gave til slekt og venner, som skal ha verdi utover øieblikket. Mer enn før svarer det iår til sitt navn — det er virkelig en klokke, som kimer til en fredelig god stund, om man følger dens innbydelse og setter sig til ro i dens selskap. Selvfølgelig har heftet som alle menneskelige produkter også sine svakheter, men de sterke sider er så mange og så overveiende og toner med så ren en klang, at der ingen grunn er til å stille sig negativ — til å dvele ved manglene, ved det mindre gode. Med god samvittighet kan det anbefales og med god samvittighet anbefales det!
E. Dithmer-Vanberg.

Høitidsdager hos Dominikanerne.

Triduum for den hellige Albert den store.

I tre dager har Dominikanerne feiret minnet om sin store ordensbror og bedt oss til gjester ved denne fest. Nu er den forbi og det er da riktig å resumere disse dages innhold — hvad de har brakt oss av blivende verdier. Ti kun den overfladiske stanser op ved selve begivenheten, som den fortøner sig i sin ytre form — -- det er *åndsinholdet* som det kommer an på — det er *det* som skjenker slike tre festdager sin berettigelse. Det er ikke bare en historisk minnefest for en historisk skikkelse, skjønt den er *også* det! — det er ikke bare en stor manns beundringsverdige og efterlignelsesverdige sjelsinnstilling som er blitt satt frem for oss til eksempel, skjønt den er *også* det! — men en slik fest er først og fremst en åndelig realitet, en åndelig levende kraft som kommer til hver den som har «de oplatte øren». — Derfor den stigende linje i festens anlegg: fra tro gjennom viden til visshet.

Père Béchaux tegnet oss billedet av den troende Albertus — pastor Ugen viste oss den Albertus for hvem troen er blitt konkret innførselshjelp i alle videnskapsgrener og et lys, som gjennomstråler tankens dunkelhet og gjør denne tanke, denne intelligens, til et åndssverd som hugger gjennom alle datidens problemer inn til kjernen, fordi dens bærer *vet*, hvad han *tror* — og endelig kronet pater Lutz i søndagskonferansen verket ved å vise oss den Albertus, hvis viden er blitt åndelig samfundsliv i Gud og derfor er hevet fra det naturlige op i det overnaturlige, hvor der kun finnes sjelens hemmelighet med Gud, men ellers ingen hemmeligheter, fordi Ånden åpenbarer alle ting.

I denne mektige linje viste de tre dages fest oss det åndeliggjorte menneskes vei i livet mot sannheten — denne fest stillet frem for oss mennesket, født på ny av ånd som en opnåelig virkelighet, hvis vi lar Guds vilje skje — hvis vi lar Guds Nåde få lov til å arbeide i vår sjels jord og berede *den* til å bli «den gode jord». Og *vår* tid har nettop betingelser for å kunne berede

jorden bedre enn noen annen tid før: vi har en psykologisk viden om sjellevets lover som kan være oss til uvurderlig hjelp om vi lar den være *middel* og *ikke mål*, som dessverre nu den moderne psykologi er inne på. Den bereder også jorden, men når denne jord er gjennemrotet lar psykologen, analytikeren o.s.v. den ligge brakk istedet for å virkeliggjøre lignelsen om sedekornet og i ydmykhet anrope: *Veni Creator Spiritus* — —.

I Dominikanerkirken i Neugerggaten er i tre dager *veien* blitt tegnet op — åndens vei til den beredte jord i et menneske. Det er dette Triduums store innsatts i vårt menighetsliv, i vårt samfundsliv — det samfund, som også rummer Albert den stores kraft til hjelp for oss alle. Festen avsluttedes med en høitidelig messe med pontifikalassistanse søndag. Hans Høiærverdighet Biskopen var iøvrig tilstede under det hele Triduum og sluttet den første aften av på fransk, den annen på tysk. På søndagen talte Biskop Mangers også til slutt — og ut fra en dyp forståelse av det essentielle trakk han dette sammen i et lite barnevers, en liten barnebønn:

«O Helligånd, gjør Du oss fromme,
så vi til Himmerike komme!»

«Uten at I blive som barn» — etter at vi klart og tydelig hadde fått fremstillet en Åndens stormanns liv på jorden, gav Biskopen oss denne store ånds livsnerve: at den i sitt forhold til Gud var som et barn og at det er barnet i oss som er begynnelsen til mannen også i *denne* betydning. Finner vi hjem til barnets fromhet igjen finner vi dermed *veien* til Guds faderhjerter, og da kommer det Guds rike, som er «*innen* Eder» og «*imellem* Eder» også til oss. Da blir også *vi* født på ny av ånd — — — med disse en faders ord til sine barn hilste Biskopen av Selja oss for første gang fra Dominikanerkirkens kor. En verdig avslutning på en verdig høitidelighet, som fikk ennu mer fest og glans over sig ved den vakre musikk i form av korsang og orgelspill, som tonet for oss hele tiden. E.

En liten bønn fra Holland til „St. Olav“s lesere.

La mig ført sfå lov å minne om, at der i Holland finnes et lite stykke Norge, et St. Olavs-hus i Bussum, hvor man taler det norske sprog, med et St. Olavskapell, hvor der bedes, prekes og synges på norsk. Her utgis også et tidsskrift «*Uit het land van St. Olav*» (Fra St. Olavs land), men det er ikke på norsk, men på hollandsk, fordi det må tjene til å gjøre Norge kjent i Holland. Det handler altså om Norge og er rikt illustrert. Dets redaktør er undertegnede, som de fleste av eder vil huske, da han også i nogen år var redaktør av «*St. Olav*». Og nu kommer jeg straks til min bønn til eder. Det er ikke alltid så lett å få nytt interessant norsk billedstoff for mitt tidsskrift. Derfor: Har I f. eks. prospektkort, brukte eller nye, kunstkort (især gammel kunst fra den katolske tid), landskapsbilleder, berømte bygninger, kirker, især fra den katolske tid, idetheletatt interessante billeder, riktig norsk, så gjør I mig og til-

like eders land og eders misjon en stor tjeneste ved å sende dem til nedenstående adresse. Men husk på, bildene må ikke være kulørte, men sorte og helst med litt glans på, da de kulørte ikke egner sig så godt til clichéer. Dette hvad angår billedstoff. Men bladet har naturligvis også tekst. Nu er det ikke så svært vanskelig med den, da flere av mine hollandske kollegaer i Norge fra tid til annen sender artikler. Men er det blandt eder nogen — og det er det sikkert — som har noget interessant å fortelle, eller finner I noget i aviser eller tidsskrifter, som kan være av interesse for hollandske lesere, så er også det meget velkommen. At det er skrevet på norsk er ingen vanskelighet, da jeg jo kan oversette det til hollandsk. Derved vil I bidra til, at eders skjønne land enda mer blir kjent i Holland. Jeg har hørt fra flere hold allerede, at mange her er svært interessert i Norge og leser vårt tidsskrift med stor interesse. Men husk på, at bare det beste, både hvad angår billedstoff og tekst er godt nok. Vil nogen enda mer støtte dette vårt foretagende ved å tegne abonnement, så tør jeg opplyse, at det koster for Norge kr. 5.00 pr. år.

Tilslutt benytter jeg som gammel redaktør anledningen til å sende «*St. Olav*»s lesere en hjertelig hilsen.

8. november 1932.

Pastor H. J. van der Velden,
St. Olavshuis, Bussum, Holland.

Fra Vikariatet.

Hans Høiærverdighet Biskopen har konstituert mgr. Irgens som sogneprest i Fredrikstad.

Herhjemme: —

«*St. Olav*»s redaksjon.

Mgr. Irgens vil i redaksjonsanliggender være å treffe på sitt kontor mandag den 27. ds. kl. 1—2.

St. Elisabetskongregasjonens patronatfest.

Grunnet plassmangel utestår referatet av den ualminnelig vellykkede fest til neste nummer av «*St. Olav*».

Haugesund.

Torsdag 10. novbr. om morgenen ankom Hans Høiærverdighet Biskopen sammen med vår nye sogneprest hr. pastor v. der Vlugt til Haugesund og drog direkte til St. Franciskus hospital. Den hl. messe lestes hos søstrene, da, takket være den tidlige ankomst av naturten, hverken en mottagelse på kaien eller nogen menighetsmesse godt kunde arrangeres. — Selve bispebesøket innleddes derfor med en høitidelig andakt kl. 8 om kvelden. Biskop Mangers mottokes i kapellet med den flerstemmige utførelse av «*Ecce Sacerdos*». Mens Hs. Høiærv. knelte i bønn foran alteret sang menigheten «*Veni Creator*», hvorefter Biskopen holdt en kort tale, hvori han på den for ham egne hjertelige måte påminnet oss om Guds kjærlighet, idet han påla oss å motta vår nye sogneprest med kjærlighet og hen-

givenhet. Under sakramentsutstillingen sang man alle sakram.salmer på latin, hvorpå man efter velsignelsen istemte Ave Maria, og sluttet med Store Gud vi lover Dig. Umiddelbart efter andakten begav man sig til foreningslokalet, hvor Hs. Høiærv. førtes inn under avsyngelsen av «Benedictus». En for anledningen forfattet prolog oplestes, hvorefter en liten treårs pike overrakte biskopen blomster, idet man så sang en spesielt for biskopen skrevet velkomstsang. Vi kunde godt merke at Hs. Høiærv. følte både vemod og glede ved dette første møte som biskop med den menighet, hvis åndelige far han har vært i seks år. Hans tale til oss ved festen gav også uttrykk herfor. Biskopen, som alltid har vært som en kjærlig far for oss i sin prestetid, viste også nu som biskop at han har bevart denne kjærlighet til oss, idet han i sin tale kunde glede oss med den store nyhet, at vår drøm om en liten kirke i Hauge-sund, snart vil gå i oppfyllelse. Vi kan bare takke, og det gjør vi da også, og vår takk skal bestå i at vi alle dager vil huske Hs. Høiærv. i våre bønner og samtidig ønske at alle Norges katolikker må vite å sette pris på vår biskop. Bak dette beskjedne ydre skjuler sig en stor ånd, en personlighet av de sjeldne. Det vet enhver som har hatt den glede å være daglig sammen med ham, og kunne øse av all den kunnskaps rikdom som Hs. Høiærv. har fått i nådegave av Vårherre.

Festen fortsattes ved kaffebordet, hvor biskopen straks søkte å bringe hyldest-stemningen over på vår nye sogneprest pastor v. der Vlugt. Ja, så fikk altså også den nye prest sin sang, som på melodien: «Jeg vil verge mitt land» ga uttrykk for menighetens begeistring for å få en så verdig efterfølger for Pater Bzdyl, som forlot oss i forrige uke. Pastor v. der Vlugt talte så til oss og minnet oss om prestens plass hos menigheten; det å være for oss i Kristi sted. Dette vilde han søke å bli for oss, og især lovet han å være barnas venn. Så er der for oss andre da, bare det som står igjen at vi «blir som barn». Hs. Høiærv. fortalte derpå om sin bispevielse og viste oss endel bilder fra sine reiser i den siste tid. Stemningen var den hele tid både gripende i sin utfoldelse og samtidig hjertelig, som i en stor god familie hvor far er i høisetet. — Fredag morgen var der norsk sangmesse, hvor Hs. Høiærv. frembar for oss det hellige offer, og vi alle følte inderlig, hvor nær vi var vår Gud og Herre, selv i vårt beskjedne kapell. Etter således å ha opmuntret oss, velsignet oss og gledet oss, forlot Hs. Høiærv. oss fredag kveld, og det siste han sa var: «Be meget for mig.» O. J. H.

Stavanger.

Det blev stor glede i St. Svithuns menighet, da meddelelsen kom at Hans Høiærverdighet Dr. Jakob Mangers skulde komme til St. Svithuns gamle by, ledsaget av den nye sogneprest hr. pastor dr. van der Burg. Flittige hender hadde i ukevis hatt det travelt med å få Gudshuset så festlig pyntet som mulig til ære for den høie gjest. Dagen oprant. Det var en strålende høstmorgen da båten med de ventede gjester nærmet sig Stavanger. — Herr pastor de Paepe og herr pastor Maesch og som representanter fra menigheten d'herrer

Müller, Mair og Johannesen; var møtt frem på kaien for å hilse vår overhyrde velkommen. Søndag 13. nov. feiredes pontifikalmesse, en sjeldenhet i vår katolske menighet her i Stavanger. Gudshuset strålte i festskrud og var fylt til siste plass. Pastor Maesch tok imot biskopen i kirkens inngang. Under tonene av «Ecce sacerdos Magnus» skred procesjonen langsomt opover mot alteret, hvor Hs. Høiærv. iførte sig paramentene og pontifikalmessen begynte, assistert av pastorene P. de Paepe og van der Burg som diakon og subdiakon. Etter evangelium vendte biskopen sig mot menigheten og holdt sin avskjedstale. Biskopen tok i sin preken sitt utgangspunkt fra Pauli ord, at han ikke preker annet enn Kristus, Kristus den korsfestede (1. Kor. 2. 2). I. Han viste så hvorledes Kristus var den katolske Kirkes centrum og mittpunkt, det centrale i dens gudstjeneste, i dens sakramenter, i dens helgendyrkelse. II. Derav følger også at Kristus må være det katolske livs centrum og mittpunkt, såat enhver katolikk må kunne si med Ap. Paulus: «For mig å leve det er Kristus». III. Det katolske presteskap med paven og biskopen i spissen har til opgave å vokte at Kristi Kirke alltid forkynner denne samme lære om at Kristus er alt i kirken, og må være alt i vårt daglige liv. Så anbefalte biskopen oss å slå ring om vår nye sogneprest og følge ham med samme hengivenhet, ti et presteskifte var ikke et systemskifte. — Efter prekenen fremsa pastor dr. van der Burg trosbekjennelsen og var nu vår menighets hyrde og sogneprest. Pontifikalmessen fortsattes og mangen en varm bønn steg op til himmelen for vår overhyrde at Gud måtte styrke og velsigne ham i hans ophøiede gjerning. Om eftermiddagen var det levitandakt med festpreken av dr. van der Burg, vår nye sogneprest. Efter andakten samledes menigheten i foreningslokalet til en festlig stund. Lokalet var rikt pyntet for anledningen. Det var med varm og opriktig glede menigheten tok imot sin overhyrde. Disse følelser fortolkedes så skjønt i festsangene og diktene, som blev fremsagt. Hr. Haidvogel holdt en hjertevarm og gripende tale og overrakte så tilslutt vår elskede overhyrde gaven fra Stavanger menighet: en kostbar og vakker messebok, som uttrykk for vår taknemlighet og hengivenhet mot vår forhenværende sogneprest. Hans Høiærv. takket dypt rørt for den festlige gave og den hjertevarme mottagelse på sin hjertelige, likefremme måte og fortalte oss meget interessant om sin audiens hos den Hl. Fader. Så hilste Hans Høiærv. på hver enkelt og gav hver et lite minne. Feststemningen forhøiedes ennu mere da menigheten med Hans Høiærv. i spissen benkedes rundt det festlig smykkede bord i skolelokalet, hvor sang og dikt og de forskjellige taler avløste hverandre. Senere på aftenen opførte menighetens ungdom et morsomt teaterstykke, som var meget vellykket og satte stadig lattermusklene i bevegelse. Opløsningen av fru Sørbø var meget interessant og høstet stort bifall. Tilslutt gav Hans Høiærv. oss sin biskopelige velsignelse, og efter avsyngelsen av «Store Gud» gikk hver til sitt. Denne høitidsdag vil alltid være et uforglemmelig minne for Stavanger menighet.

E t m e n i g h e t s m e d l e m.